

Meli i Swinkels Family Brewers N.V. protiv Albanije (broj 41373/21 i 48801/21), 16.7.2024.

Nema povrede člana 6. Ek - pristup Ustavnom sudu

Povreda člana 6. Ek (obrazložena presuda)

Podnosioci predstavke su Astrit Meli, albanski državljanin i Swinkels Family Brewers N.V., društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Lieshoutu (Holandija). Prethodno je bila poznata kao Bavaria N.V. Bavi se proizvodnjom alkoholnih i bezalkoholnih pića.

Gospodin Meli je 2008. godine pokrenuo tužbu pred Okružnim sudom u Vlari tražeći pravo vlasništva nad određenim zemljištem. Njegova tužba i naknadne žalbe bile su bezuspješne. On je podnio ustavnu tužbu. Na plenarnoj sjednici Ustavnog suda 2021. godine na kojoj je prisustvovalo šest sudija (u to vrijeme bila su nepopunjena tri mjesta) razmatran je njegov predmet i ustavna tužba je odbijena. Obrazloženje odluke sastojalo se samo od kratkog opisa relevantnih pravnih načela i rezultata glasanja od 4 : 2 glasova protiv jedne od pritužbi podnosioca predstavke, što je značilo nepostizanje većine od pet sudija koja je bila propisana zakonom. U vezi sa drugom pritužbom podnosioca predstavke glasanje je bilo 3 : 3.

Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo je 2009. godine proširila zaštitni znak Swinkels Family Brewers na svoj brend energetskih pića B-52 u Albaniji. Međutim, jedna albanska firma tvrdila je da ona već posjeduje taj zaštitni znak i uslijedio je spor, koji je na kraju doveo do sudskog postupka. Okružni sud u Tirani poništio je zaštitni znak Swinkels Family Brewers u Albaniji. U konačnici, predmet je 2021. godine došao pred Plenarnu sjednicu Ustavnog suda koja je zasjedala u sastavu od sedam sudija zbog upražnjenih mjesta. Ustavna tužba Swinkels Family Brewers u vezi s obrazloženjem nižih sudova je odbačena. Obrazloženje Ustavnog suda ograničilo se na to da se glasanjem 4 : 3 nije mogla postići zakonski potrebna većina od pet glasova.

Albanija je 2016. započela dalekosežne reforme svog pravosudnog sistema koje su dovele do izmjena i dopuna Ustava i donošenja niza bitnih zakona koji se, između ostalog, odnose na ponovno ocjenjivanje svih aktivnih sudija i tužitelja, smanjenje broja sudija potrebnih za raspravljanje predmeta na Ustavnom sudu (vidi Xhoxhaj protiv Albanije, br. 15227/19, za više detalja).

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje), podnosioci predstavke su se žalili da im je odbijanjem da se saslušaju njihove ustavne tužbe uskraćen pristup sudu te da je obrazloženje redovnih sudova i Ustavnog suda u relevantnim odlukama bilo neadekvatno. Gospodin Meli je također naveo da je povrijeđen princip jednakosti strana u postupku zaštićenom članom 6. stav 1. Konvencije.

Evropski sud je našao da podnosioci predstavke nisu bili lišeni prava na utvrđivanje osnovanosti svojih zahtjeva. Zakonske odredbe su dovoljno jasne u pogledu ishoda žalbi koje ne dobiju većinu od pet glasova, što znači da je odluka bila nedvosmislena, čime je podnosiocima garantovano pravo na pristup Ustavnom sudu. Sud stoga zaključuje da se u ovom predmetu ne može uočiti povreda prava na pristup sudu te da u tom pogledu nije došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije.

Iako su podnosioci predstavke u oba slučaja dobili konačnu odluku Ustavnog suda o njihovim pritužbama, nije im pružena relevantna pravna osnova za odbijanje njihovih

zahtjeva. Ovaj nedostatak odgovarajućeg obrazloženja nije zadovoljio zahtjeve pravičnog suđenja. Prema tome, došlo je do povrede člana 6. stav 1. Konvencije.

[Hanovs protiv Latvije](#) (broj 40861/22), 18.7.2024.

Povreda čl. 3. i 8. u vezi sa članom 14. Ek

Podnosilac predstavke je Deniss Hanovs, latvijski državljanin.

Gospodin Hanovs i njegov partner su 8. novembra 2020. godine šetali svog psa kada je jedan čovjek vičući krenuo na njih, koristeći uvredljiv jezik i anti-gay uvrede. Čovjek je pokušao udariti g. Hanovsa koji je uspio pronaći utočište u obližnjoj trgovini. U međuvremenu je njegov partner nazvao policiju.

Policija je locirala napadača i kasnije ga identificirala kao J.P. Pokrenuli su krivični postupak protiv njega za krivično djelo „huliganstva“ te je u svojstvu osumnjičenika ispitan. On je izjavio da se osjećao uvrijeđenim od g. Hanovsa i njegovog partnera, koji su se držali zagrljeni. Naveo je da se prvo verbalno, a potom i fizički obračunao s parom kako bi spriječio ono što je smatrao neprihvatljivim javnim iskazivanjem ljubavi. Postupak je obustavljen u maju 2021. godine jer je istražitelj utvrdio da nema elemenata krivičnog djela.

G. Hanovs se žalio na ovu odluku, tvrdeći da se postupci J.P-a trebaju okarakterizirati kao zločin iz mržnje. Međutim, nije podignuta krivična prijava. Tijela krivičnog progona odbila su krivično goniti napad kao krivično djelo motivirano mržnjom. Smatrali su da su postupci J.P-a bili usmjereni samo protiv gospodina Hanovsa lično a ne seksualne manjine općenito, te da nije druge poticao na mržnju, što bi bili potrebni elementi za utvrđivanje zločina iz mržnje.

U međuvremenu J.P je u prekršajnom postupku proglašen krivim za “sitno huliganstvo” i kažnjen sa 70 eura. Još jedan muškarac koji je bio s J.P. tokom incidenta također je lociran, ali kasnije nije mogao biti identificiran.

Pozivajući se na član 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja), član 8. (pravo na privatni i porodični život) i član 14. (zabrana diskriminacije) Konvencije, g. Hanovs se žalio da vlasti nisu provele djelotvornu istragu i krivično gonjenje onoga što je predstavljalo homofobni zločin iz mržnje. Posebno je tvrdio da iako je izbjegao fizičku ozljedu, incident je bio zastrašujući i ponižavajući.

Evropski sud je konstatovao da nikada nije podignuta niti jedna krivična prijava, iako je napadač tokom razgovora sa policijom otvoreno priznao da je koristio anti-gay uvrede i da je držanje gospodina Hanovsa i njegovog partnera za struk smatrao uvredljivim. Umjesto pružanja snažnog odgovora na ono što je očito bio napad sa diskriminirajućim motivom, vlasti su pokrenule postupak za manje remećenje javnog reda i mira, a agresoru je izrekao očito blagu novčanu kaznu. Takav pristup poticao je osjećaj nekažnjivosti za krivična djela motivirana mržnjom i mogao je rezultirati normaliziranjem neprijateljstva prema LGBTI osobama, održavanjem kulture netolerancije i diskriminacije i poticanja daljnjih sličnih djela.

Djeri i ostali protiv Latvije (br. 50942/20 i 2022/21), 18.7.2024.

Nema povrede člana 14. u vezi sa članom 2. Protokola broj 1

Podnosioci predstavke su dvoje odraslih latvijskih državljana, dvoje odraslih „trajnih rezidenata nedržavljana” Latvije te pet maloljetnih latvijskih državljana rođenih između 2014. i 2020. To su roditelji i djeca koji se identificiraju kao pripadnici ruske jezične manjine u Latviji, a žive u raznim dijelovima Latvije.

Slučaj se odnosi na izmjene i dopune zakona iz 2018. kojima je upotreba državnog, latvijskog, jezika povećana u svim predškolskim ustanovama i posljedično tome smanjena upotreba ruskog jezika.

Podnosioci predstavke se na član 2. Protokola broj 1 (pravo na obrazovanje) i član 8. (pravo na privatni i porodični život) Evropske konvencije, zasebno i u vezi s članom 14. (zabrana diskriminacije).

Evropski sud je posebno utvrdio da su mjere koje je poduzela latvijska vlada za povećanje upotrebe nacionalnog jezika u predškolskim ustanovama bila je srazmjerna i nužna za pripremu učenika za osnovno obrazovanje, osiguranje jedinstva obrazovnog sistema i osiguranja dovoljnog nivoa latvijskog jezika za stanovnike kako bi učinkovito sudjelovali u javnom životu.